

SUMMARY

Iryna O. Tyshchenkova. Some aspects of administrative and legal support of provision of electronic public services by united territorial communities in Ukraine. The global development of information technologies, their wide application in all spheres of life require the transformation of state processes in accordance with modern conditions, in particular the provision of administrative and other public services in electronic form.

The main purpose of translating administrative services into electronic format is to make public administration more efficient. After all, the translation of any administrative service into an online format requires its optimization, revision of the processes of interaction between authorities, the establishment of electronic interaction of state registers, and so on.

Today, the sphere of public services includes services provided by executive bodies, local governments, enterprises, institutions and organizations belonging to the sphere of their management, as a result of the exercise of power by the subject of administrative services.

An important role in building Ukraine as a social, legal, democratic state belongs to the introduction of decentralization reform, which determines the relevant processes of development of the institution of a united territorial community as the primary subject of local self-government. The creation of united territorial communities became the basis for the formation of a favorable living environment necessary for the full development of man, his self-realization and protection of rights.

In modern conditions of progress of the information society, the reform of any industry involves the widespread use of information and communication technologies (hereinafter - ICT) to achieve the required level of efficiency and effectiveness. The introduction of effective information and communication innovations in the activities of united territorial communities is relevant, as it provides the best opportunities to focus on the needs of citizens. It is through the use of ICT that local authorities improve the conditions necessary to ensure that citizens properly exercise their rights and legally protected interests.

Keywords: *information and communication technologies, united territorial community, electronic public services.*

УДК 342.95 : 347.965.1

DOI 10.31733/2078-3566-2021-1-151-158

Аласкар ГУСЕЙНЛІ©
аспірант
(Інститут законодавства
Верховної Ради України)

ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА ЯК УЧАСНИКА АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА

Розглянуто принципи діяльності адвоката як суб'єкта адміністративного судочинства, визначено їх зміст, а також здійснено їх класифікацію за такими критеріями, як джерело законодавчого визначення, предмет регулювання, сфера поширення. Дослідження проведено з використанням методів аналізу, синтезу та порівняння. Зроблено висновок, що під принципами адвокатської діяльності слід розуміти основні засади, ідеї, положення, які виступають основою (базисом) формування, організації та функціонування інституту адвокатури та адвоката як окремого учасника адміністративного судочинства. Правове визначення та перелік принципів діяльності адвоката в адміністративному судочинстві потребують нормативного закріплення.

Ключові слова: *адвокат, діяльність, принципи, адміністративне судочинство.*

Постановка проблеми. Важливе місце в трудовому процесі адвоката посідають принципи діяльності, тобто основоположні засади організації його роботи. Принципи діяльності адвоката в адміністративному судочинстві необхідні для того, щоб забезпечувати ефективне та раціональне застосування адміністративно-правових норм та регулювати адміністративно-правові відносини, що виникають у суспільстві. Проте доволі швидкий і динамічний роз-

© Гусейнлі Аласкар Магбет оглу, 2021
arifguliyev@ukr.net

виток адвокатури в Україні призвів до того, що в питанні принципів адвокатської діяльності в адміністративному судочинстві наявна певна невизначеність. Тому вважаємо за необхідне більш повно та обґрунтовано проаналізувати цю проблематику, враховуючи її важливе значення для правової системи України в цілому.

Аналіз публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. Уже досить тривалий час адвокатська діяльність є об'єктом дослідження та наукової розробки в працях багатьох вітчизняних та зарубіжних учених. Зокрема, організаційний аспект діяльності адвокатів в адміністративному судочинстві досліджували такі вчені, як В. Б. Авер'янов, О. П. Галоганов, В. М. Гарашук, В. В. Долежанов, В. В. Зуй, І. М. Козьяков, М. В. Муравйов, М. В. Руденко, О. В. Синьоокий тощо. Окремим особливостям принципів адвокатської діяльності в судочинстві свої праці присвятили Т. В. Варфоломеєва, І. Ю. Гловацький, Я. П. Зейкан, П. Є. Короткова, Ю. О. Кухарук, Н. О. Обловацька, О. Д. Святоцький, Л. В. Тацій, С. Я. Фурса, В. М. Хабіббулін, П. В. Хотенець, О. Г. Яновська та ін.

Водночас, незважаючи на велику кількість робіт, у яких певним чином висвітлено безпосередньо питання принципів адвокатської діяльності, на сьогодні відсутнє їх системне комплексне наукове дослідження у сфері адміністративного судочинства.

Мета статті – визначення поняття «принципи діяльності адвоката як учасника адміністративного судочинства в Україні», розкриття їх змісту та класифікація.

Виклад основного матеріалу. Професійна діяльність адвоката в адміністративному судочинстві ґрунтується на загальних принципах адміністративного судочинства, які визначаються Конституцією України, нормативно-правовими актами, міжнародними договорами та Конвенцією «Про захист прав людини та основоположних свобод». У ст. 29 Конституції України закріплено право на свободу та особисту недоторканність, ст. 28 визначає право на повагу до гідності, ст. 59 – право на правову допомогу [1]. Європейською Конвенцією «Про захист прав людини та основоположних свобод» від 04.11.50 № 995_004 закріплено право на отримання обвинуваченим можливості підготовки захисту, а також встановлено, що обвинувачений може здійснювати представництво самостійно чи через обраного ним захисника або отримати призначеного безкоштовного захисника [2]. У Міжнародному пакті про громадянські та політичні права від 16.12.66 № 995_043 також міститься перелік принципів правового захисту прав та законних інтересів людини [3].

О. Д. Святоцький та В. В. Медведчук зазначають, що до принципів діяльності адвоката в адміністративному судочинстві слід віднести: незалежність адвоката під час виконання ним професійних функцій; законність діяльності представника; оплату праці адвоката; дисциплінарне провадження в адвокатурі тощо [4, с. 46-66]. Адвокат під час представництва інтересів особи повинен дотримуватись принципів, які є основоположними в адміністративному судочинстві. До них слід віднести: законність, верховенство права, рівність усіх учасників судового адміністративного процесу перед законом, змагальність сторін та свобода в наданні доказів кожною зі сторін, дотримання гласності процесу, дотримання обов'язковості рішень суду тощо. Цей перелік принципів закріплений у Конституції України. Схожий перелік принципів закріплено в статтях Кодексу адміністративного судочинства [5, ст. 8-14] та Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [6, ст. 4]. Розглянемо більш детально перелік законодавчо закріплених принципів діяльності адвоката, яких він повинен дотримуватись як учасник адміністративного судочинства.

Головний принцип діяльності адвоката в адміністративному судочинстві визначено в Конституції України як право кожної людини на отримання кваліфікованого захисника своїх прав. Реалізація цього права є одним із найважливіших принципів захисту прав людини, на якому базується дотримання інших прав. Так, наприклад, із цього принципу виникає принцип рівності перед законом. Кожна людина має право самостійно обирати собі адвоката для представництва в адміністративному судочинстві та рівні права перед законом. Якщо ці права будуть порушені, то людина фактично втрачає право на захист своїх прав у суді. Із метою реалізації захисту прав і свобод малозабезпеченим особам та особам, перелік яких надано в ряді нормативних актів, із боку держави гарантується безоплатна правова допомога. Різновидами юридичної допомоги можуть бути консультації, роз'яснення, складання документів правового характеру, здійснення представництва в адміністративному процесі та інших державних органах тощо [7, п. 4 ч. 1 ст. 1]. Наприклад, згідно зі ст. 19 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокати здійснюють представництво в суді та інших державних органах, перед юридичними та фізичними особами [6, ст. 19].

Не менш важливим принципом діяльності адвоката в адміністративному судочинстві виступає принцип верховенства права. Він закріплений у Конституції України, Кодексі адміністративного судочинства та Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

В основу цього принципу покладено пріоритетність права та інтересів, справедливість та гуманність у процесі. Спираючись на цей принцип, адвокат в адміністративному судочинстві має право надавати правову допомогу у сфері адміністративно-процесуальних відносин у спосіб, передбачений законодавством, вимагати дотримання всіх законодавчих норм від інших суб'єктів адміністративного судочинства та діяти вільно в межах закону.

Незважаючи на те, що діяльність адвоката в адміністративному судочинстві орієнтована на інтереси клієнта, він повинен завжди пам'ятати, що його поради та дії мають бути законними й не скеровуватися на приховування, полегшення чи скоєння адміністративного правопорушення безпосередньо його клієнтом чи будь-якою іншою особою. Адвокат у жодному разі не може приймати від свого клієнта доручення, яке суперечить нормам чинного законодавства, чи користуватись протизаконними засобами у своїй діяльності. Отже, будь-яка правова діяльність адвоката в адміністративному судочинстві повинна регламентуватись нормами чинного адміністративного законодавства, законодавчо визначеними засобами та прийомами, у чому й полягає принцип верховенства права. Цей принцип досить тісно пов'язаний з іншим принципом діяльності адвоката – законності.

Усеосяжним та найбільш універсальним принципом правової діяльності адвоката в адміністративному судочинстві є принцип законності. Поняття «законність» містить такі ознаки: загальність вимог; реалізація повноважень та завдань згідно з нормами законодавства; невідворотність від відповідальності за скоєння адміністративного проступку тощо. Цей принцип закріплено в Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та в Конституції України.

На думку В. В. Копейчикова, принцип законності слід розглядати як здійснення всіх правових форм діяльності держави, функціонування громадянського суспільства, громадян на основі та згідно з нормами права, природними правами та обов'язками людини [8, с. 135]. У свою чергу, П. М. Рабінович зазначає, що законність – це режим відповідності суспільних відносин законам, підзаконним нормативно-правовим актам держави, який утворюється в результаті їх неухильного здійснення всіма суб'єктами права [9, с. 139].

Тлумачення принципу законності адвоката в адміністративному судочинстві полягає в допомозі клієнту шляхом використання лише законодавчо визначених та закріплених засобів та способів захисту, дотриманні та відстоюванні прав та свобод людини, які закріплені на законодавчому рівні України та міжнародними правовими актами, ратифікованими Україною. Законодавчо визначеними засобами та способами захисту можна вважати такі способи та засоби, які свідчать на користь сторони, спростовують її обвинувачення або сприяють пом'якшенню відповідальності та які застосовують згідно з чинним законодавством [10, с. 321].

У професійній діяльності адвоката принцип законності слід розглядати в широкому сенсі, тобто як правомірне та правильне застосування норм матеріального права й здійснення процесуальних дій на виконання норм процесуального права. Адвокат не може здійснювати захист та представляти інтереси шляхом обману, за допомогою фальсифікації доказів чи інших заборонених методів. Важливим аспектом цього принципу є те, що захисник у разі виявлення порушень із боку суддів, органів, що здійснюють досудове слідство, прокуратури чи інших суб'єктів правозастосовної діяльності повинен їх усунути та відновити права й законні інтереси свого довірителя [11, с. 172]. Цікавим та не менш важливим фактом є те, що адвокат повинен захищати не уявні, а реальні права клієнта та лише законні інтереси, а не будь-які [12, с. 23]. Якщо ж клієнт порушує чинне законодавство та на роз'яснення адвоката відмовляється припинити їх, адвокат має право розірвати достроково договір із ним [13, ст. 33].

Не слід забувати, що принцип законності, який лежить в основі правової діяльності адвоката, має поєднуватися з лояльністю до клієнта, активною участю його у визначенні проблем справи та пошуку можливих законних варіантів рішення [14].

Серед головних принципів діяльності адвоката в адміністративному судочинстві можна виділити також принцип незалежності та свободи адвоката в здійсненні адвокатської діяльності. У Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» зазначено, що адвокати у своїй діяльності є незалежними від органів державної влади чи місцевого самоврядування, а також від їх службових та посадових осіб [6, ст. 5]. Принцип незалежності для адвоката полягає насамперед не у незалежності від закону та норм права, а у відсутності обов'язкового звітування перед органами державної влади чи місцевого самоврядування. Адвокат не повинен підкорятись судовій чи виконавчій владі або будь-яким іншим органам чи установам у державі, він самостійний у виборі стратегії чи тактики захисту прав, інтересів та свобод свого клієнта в адміністративному судочинстві.

У Загальному кодексі правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства від 01.10.88 № 994_343 задекларовано один з основних принципів діяльності адвокатури:

«Завдання, що виконуються адвокатом у процесі професійної діяльності, вимагають його абсолютної незалежності й відсутності будь-якого впливу на нього, пов'язаного, у першу чергу, з його особистою зацікавленістю або тиском ззовні» [15]. Згідно з Хартією основоположних принципів діяльності європейських адвокатів, положення якої розповсюджуються й на Україну, принцип незалежності адвоката полягає в тому, що він «має бути вільним політично, економічно та інтелектуально у здійсненні своєї діяльності», тобто «бути незалежним від держави та інших владних інтересів і не повинен допускати, щоб його незалежність була скомпрометована незаконним впливом з боку ділових партнерів» [16]. Р. Мюллерат висуває й аргументує положення про те, що адвокати мають специфічні обов'язки, служать правосуддю, їх місія – захищати права та інтереси громадян. Завдання, які виконує адвокат у процесі професійної діяльності, вимагають його абсолютної незалежності й відсутності будь-якого впливу на нього ззовні, підтримки високих етичних стандартів професійної етики, порядності, чесності та інших властивостей [17, с. 17].

У цивілізованому суспільстві єдиним правозахисним інститутом є інститут адвокатури. Саме він здатний ефективно контролювати діяльність державних органів та органів місцевого самоврядування шляхом захисту прав і свобод громадян. Лише шляхом взаємодії органів державної влади, адвокатських об'єднань та адвокатів можливо побудувати правову державу та громадянське суспільство в Україні. Незалежність адвокатури – це збалансованість інтересів суспільства та держави, яка ґрунтується на вищій конституційній цінності, а саме на забезпеченні прав людини. Обмеження незалежності діяльності адвоката в адміністративному судочинстві можливе лише в інтересах правосуддя та в межах, визначених чинним законодавством.

Принцип професіоналізму (компетентності та сумлінності) адвокатської діяльності в адміністративному судочинстві виступає своєрідною гарантією професійного виконання адвокатом покладених на нього завдань та обов'язків під час розгляду адміністративної справи. Саме професіоналізм дозволяє адвокату виступати інструментом забезпечення права громадян на здобуття кваліфікованої юридичної допомоги [18, с. 174]. У Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» закріплено, що кожен адвокат повинен постійно підвищувати свій рівень як професіонал [6, п. 4 ч. 1 ст. 21].

Для більш повного розкриття значення принципу професіоналізму адвокатської діяльності в адміністративному судочинстві пропонуємо виокремити його базові елементи. До таких слід віднести: а) надання правової допомоги можливе лише особою, яка володіє статусом адвоката та має свідоцтво про зайняття адвокатською діяльністю; б) наявність досконалої юридичної підготовки та практичної діяльності у сфері адміністративного судочинства, а також суміжної процесуальної діяльності, яка стосується адміністративного процесу; в) володіння інструментарієм теоретичних та практичних знань щодо використання норм адміністративного права та процесу, що у свою чергу впливає на ефективність та результативність вирішення адміністративної справи в судах. Таким чином, принцип професіоналізму адвокатської діяльності в адміністративному судочинстві слід розглядати як основоположну засаду, яка регулює правовідносини у сфері процесуального представництва адвоката в адміністративному процесі й відображає його ставлення до сумлінного виконання завдань та обов'язків під час надання правової допомоги.

Серед принципів діяльності адвоката в адміністративному судочинстві, на нашу думку, слід виокремити принцип конфіденційності. Відповідно до ст. 10 Правил адвокатської етики (зі змінами, затвердженими З'їздом адвокатів України від 15.02.2019), дотримання принципу конфіденційності є необхідною й щонайважливішою передумовою довірчих відносин між адвокатом і клієнтом, без яких неможливе належне надання професійної правничої (правової) допомоги, здійснення захисту та представництва [13].

К. М. Северин цей принцип пов'язує з такими фундаментальними основами адвокатської професії: 1) адвокат через специфіку своєї професійної діяльності зобов'язаний дотримуватися адвокатської таємниці, тобто зберігати в таємниці всю інформацію, яка стала йому відомою не лише від клієнта чи в процесі виконання доручення, а й у разі самого звернення до адвоката; 2) адвокат не повинен розголошувати таку інформацію до отримання дозволу клієнта, а також якщо цього вимагатиме закон; 3) усі суб'єкти правовідносин, не лише адвокати й клієнти, повинні розуміти, що зобов'язання дотримуватися принципу конфіденційності покладається на адвоката безстроково [19, с. 122].

Отже, враховуючи вищенаведене, можемо констатувати, що принцип конфіденційності в адвокатській діяльності реалізується через інститут адвокатської таємниці. Адвокатська таємниця є головною складовою адвокатської діяльності. Вона виникає в момент звернення особи до адвоката за отриманням правової допомоги, а вже сам факт звернення

та зміст проблеми стають предметом професійної таємниці. Таким чином, адвокат повинен сприяти забезпеченню конфіденційності будь-якої інформації, із якою він має справу, наявність якої може впливати на об'єктивність та неупередженість його діяльності.

Із принципом конфіденційності адвокатської діяльності тісно пов'язаний принцип неприпустимості конфлікту інтересів. Д. І. Дедов у своїх дослідженнях термін «конфлікт інтересів» визначає як суперечність між інтересами особи, які захищені правом і повинні бути задоволені діями іншої уповноваженої особи (повіреного, агента, директора, довірчого керуючого), й особистими інтересами цієї уповноваженої особи [20, с. 51]. На думку К. М. Северина, принцип уникнення конфлікту інтересів в адвокатській діяльності – це законодавчо визначені основи діяльності адвоката, відповідно до яких адвокат не має права надавати будь-які юридичні послуги клієнту, інтереси якого суперечать захищеним правом інтересам клієнта, якому надаються або надавались юридичні послуги, крім випадків письмової згоди клієнта, інтереси яких можуть бути порушені або суперечать інтересам самого адвоката, його близьким родичам чи членам сім'ї, партнерам [21, с. 153].

У п. 8 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» законодавець запропонував визначення конфлікту інтересів як суперечності між особистими інтересами адвоката та його професійними правами й обов'язками, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість під час виконання адвокатом його професійних обов'язків, а також на вчинення чи невчинення ним дій під час здійснення адвокатської діяльності [6]. За структурою поняття «конфлікт інтересів в адвокатській діяльності в адміністративному судочинстві» можна розглядати по вертикалі як конфлікт, що виникає між адвокатом та клієнтом, та по горизонталі – як конфлікт між інтересами клієнтів. Існує також і змішаний тип конфлікту – конфлікт між інтересами клієнта та адвоката й між інтересами клієнтів одночасно.

Проаналізувавши вищенаведене, пропонуємо визначити принцип конфлікту інтересів в адвокатській діяльності у сфері адміністративного судочинства як закріплені на законодавчому рівні головні засади адвокатської діяльності в адміністративному процесі, відповідно до яких адвокат не має права надавати правову допомогу особі, інтереси якої порушують чи суперечать захищеним інтересам клієнта, якому вже була надана чи надається правова допомога, окрім випадків письмової згоди клієнта, інтереси чи права якого можуть бути порушені.

Вважаємо за доцільне також звернути увагу не тільки на принципи діяльності адвоката, які визначені положеннями Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», але й на інші принципи, що є юридично необхідними для реалізації діяльності адвоката в адміністративному судочинстві. До них слід віднести: принцип рівності всіх учасників адміністративного судочинства, принцип чесності та розумності, принцип непорушності адвокатської етики, принцип справедливості.

Розглянемо більш детально принцип рівності перед законом всіх суб'єктів адміністративного судочинства. Цей принцип має досить важливе значення, оскільки ставить всіх суб'єктів адміністративного судочинства в рівне становище перед законом. Правовідносини між державою та приватною особою традиційно мали характер підпорядкування. Проте протягом останніх років завдяки адміністративно-процедурному регулюванню ці відносини носять характер рівності та координації [22, с. 25]. Необхідно зазначити, що принцип рівності також полягає у вирішенні однакових адміністративних справ однаково. Згідно зі ст. 24 Конституції України, принцип рівності полягає у відсутності привілеїв або, навпаки, обмежень, які застосовуються до людей різних національностей, рас, кольору шкіри, політичних поглядів чи релігійних переконань тощо. Проте принцип рівності у сфері адміністративного судочинства для адвокатів виражається також і в тому, що вони можуть самостійно обирати вид та складність адміністративної справи, мають право особисто брати участь у конференціях та зборах адвокатів тощо.

Принцип чесності та розумності адвокатської діяльності в адміністративному судочинстві полягає в тому, що адвокат не повинен обіцяти особі, яка звертається до нього за отриманням юридичної допомоги, позитивного результату у вирішенні справи. У випадку, коли після укладення договору про надання правової допомоги буде встановлено обставини, за яких адвокат не мав права приймати доручення, він зобов'язаний розірвати такий договір. Процес роботи адвоката при цьому повинен відповідати нормам логічності та розумності. Адвокат не повинен приймати доручення про надання юридичної допомоги в кількості, що значно перевищує ту, яку він у змозі виконати.

Наступним принципом адвокатської діяльності в адміністративному судочинстві, який потрібен для здійснення повноважень адвоката, є принцип непорушності адвокатської

етики. Цей принцип не має законодавчого визначення, однак етика є основою діяльності будь-якого товариства, зокрема й адвокатського. Етика адвокатської діяльності визначається як сукупність основних правил етикету, дотримання яких є обов'язковим для адвокатів під час здійснення ними професійної діяльності [11, с. 174]. Відповідно до Правил адвокатської етики, під етичними нормами слід розуміти дотримання конфіденційності (довіритель – адвокат), питання оплати праці представника, правила поведінки в суді та інші [13]. На нашу думку, під правилами адвокатської етики слід розуміти правила поведінки адвоката, які визначаються різними соціальними нормами права та сформовані самими представниками адвокатури, колективною волею органів адвокатського самоврядування, а в разі необхідності й засобами державно-правового примушування.

Принцип справедливості адвокатської діяльності в адміністративному судочинстві характеризує моральні критерії діяльності адвоката під час здійснення захисту та визначення вартості своїх юридичних послуг на основі національного законодавства. Цей принцип розкриває виключно особисті моральні засади професіоналізму та ділової репутації адвоката. У жодному випадку адвокат не має права поступитись інтересами довірителя в ім'я дружніх та будь-яких інших відносин.

Усі перелічені вище принципи діяльності адвоката в адміністративному судочинстві можемо класифікувати за такими критеріями:

1) за джерелом законодавчого визначення: а) такі, що закріплені Конституцією України (принципи верховенства права, законності, пріоритетності життя та здоров'я, честі та гідності, недоторканності й безпеки людини, загальності права на правову допомогу); б) такі, що закріплені спеціальним законодавством про адвокатуру (незалежності адвоката, конфіденційності, уникнення в адвокатській діяльності конфлікту інтересів). Принцип верховенства права та законності вважається конституційним принципом, оскільки первинно визначався саме в Конституції; в) принципи, закріплені в Кодексі адміністративного судочинства України (змагальність сторін, диспозитивність та офіційне з'ясування всіх обставин у справі; обов'язковість судового рішення; забезпечення права на апеляційний перегляд справи та інші);

2) за предметом регулювання: а) загальні принципи діяльності адвокатури, наприклад, принципи верховенства права, законності, гуманізму; б) функціональні (наприклад, принципи незалежності адвоката під час здійснення адвокатської діяльності, конфіденційності тощо); в) організаційні (принципи організації діяльності роботи адвоката, такі як принцип свободи вибору форми організації адвокатської діяльності, принцип гласності тощо);

3) за сферою поширення: а) загальні принципи, тобто такі, що є характерними для будь-якої сфери права чи будь-якої правової діяльності; б) спеціальні, притаманні винятково діяльності адвоката в адміністративному судочинстві.

Висновки. Таким чином, під поняттям «принципи адвокатської діяльності» слід розуміти основні засади, ідеї, положення, які виступають основою (базисом) формування, організації та функціонування інституту адвокатури та адвоката як окремого учасника адміністративного судочинства. На підставі проаналізованої нормативно-правової бази України з питань адвокатської діяльності в адміністративному судочинстві встановлено, що перелік принципів, якими має керуватись адвокат, є достатньо широким. Проте ми вважаємо, що, крім законодавчо закріплених та визначених принципів адвокатської діяльності, існують також інші принципи, які є юридично необхідними для реалізації діяльності адвоката в адміністративному судочинстві. До них слід віднести: принцип рівності всіх учасників адміністративного судочинства, принцип чесності та розумності, принцип непорушності адвокатської етики, принцип справедливості.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.96 № 254к/96. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про захист прав людини та основоположних свобод: Конвенція Ради Європи від 04.11.50. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13. С. 270.
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: Міжнародний документ ООН від 16.12.66. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text.
4. Святоцький О. Д., Медведчук В. В. Адвокатура: історія і сучасність. Київ : Ін Юре, 1997. 320 с.
5. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35–36, 37. Ст. 446.
6. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 62. Ст. 17.

7. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 51. Ст. 2136.
8. Теорія держави і права ; за ред. С. Л. Лисенкова, В. В. Копейчикова. Київ : ЮрінкомІнтер, 2002. 368 с.
9. Рабінович М. П. Основи загальної теорії права та держави : навч. посібник. Львів : Край, 2007. 192 с.
10. Організація судових та правоохоронних органів: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / за ред. І. Є. Марочкіна, Н. В. Сібільової. Харків : ТОВ «Одіссей», 2007. 528 с.
11. Меланчук А. В. Принципы организации и деятельности адвокатуры Украины на современном этапе. *Закон и жизнь*. 2013. № 11. С. 171-175.
12. Смоленский М. Б. Адвокатура в России : учеб. М. : КНОРУС, 2011. 312 с.
13. Правила адвокатської етики, затверджені Звітньо-виборним з'їздом адвокатів України від 09.06.2017, зі змінами, затвердженими З'їздом адвокатів України від 15.02.2019. URL : http://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pravila/2017-06-09-pravila-2017_596f00dda53cd.pdf.
14. Байндер Д., Бергман П., Прайс С. Консультирование. Концепция опоры на клиента (фрагменты). *Материалы методического семинара для преподавателей «Клиническое юридическое образование»* (Санкт-Петербург (Ольгино), 14-18 дек. 2010 г.). URL : <http://www.lawclinic.ru/libraryec38.html?m=1&p=17>.
15. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства (Страсбург, жовтень 1988 р.). URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_343.
16. Хартія основоположних принципів діяльності європейських адвокатів, прийнята на пленарній сесії ССВЕ 24.11.2006. URL : <http://www.cay.org.ua/ua/104/index.html>.
17. Мюллерат Р. Адвокаты в мире. *Адвокат*. 1998. № 12. С. 17-21.
18. Меланчук А. В. Принципы организации и деятельности адвокатуры Украины на современном этапе. *Закон и жизнь*. 2013. № 11. С. 171-175.
19. Северин К. М. Проблеми нормативного регулювання та реалізації принципу конфіденційності адвокатської діяльності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2014. № 9-2, т. 2. С. 120–122.
20. Дедов Д. И. Конфликт интересов. М. : Волтерс Клувер, 2004. 288 с.
21. Северин К. М. Принцип уникнення конфлікту інтересів в адвокатській діяльності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2014. № 10-1, т. 1. С. 151–153.
22. Люхтергандт О. Проект Адміністративного процедурного кодексу України та сучасне адміністративне процедурне право. *Юридичний журнал*. 2002. № 5. С. 24-28.

Надійшла до редакції 26.01.2021

References

1. Konstytutsiya Ukrayiny [The Constitution of Ukraine] vid 28.06.96 № 254k/96. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 1996. № 30. St. 141. [in Ukr.]
2. Pro zakhyst prav lyudyny ta osnovopolozhnykh svobod [On the protection of human rights and fundamental freedoms] : Konventsiya Rady Yevropy vid 04.11.50. Ofitsiynyy visnyk Ukrayiny. 1998. № 13. S. 270. [in Ukr.]
3. Mizhnarodnyy pakt pro hromadyans'ki i politychni prava [On the protection of human rights and fundamental freedoms] : Mizhnarodnyy dokument OON vid 16.12.66. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text. [in Ukr.]
4. Svyatots'kyu, O. D., Medvedchuk, V. V. (1997) Advokatura: istoriya i suchasnist' [On the protection of human rights and fundamental freedoms]. Kyiv : In Yure., 320 s. [in Ukr.]
5. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrayiny [Code of Administrative Procedure of Ukraine] vid 06.07.2005 № 2747-IV. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 2005. № 35–36, 37. St. 446. [in Ukr.]
6. Pro advokaturu ta advokat-s'ku diyal'nist' [On advocacy] : Zakon Ukrayiny vid 05.07.2012 № 5076-VI. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 2012. № 62. St. 17. [in Ukr.]
7. Pro bezoplatnu pravovu dopomohu [On free legal aid] : Zakon Ukrayiny vid 02.06.2011 № 3460-VI. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. 2011. № 51. St. 2136. [in Ukr.]
8. Teoriya derzhavy i prava [Theory of state and law] ; za red. S. L. Lysenkova, V. V. Kopyeichykova. Kyiv : YurinkomInter, 2002. 368 s. [in Ukr.]
9. Rabinovych, M. P. (2007) Osnovy zahal'noyi teoriiy prava ta derzhavy [Fundamentals of the general theory of law and the state] : navch. posibnyk. L'viv : Kray. 192 s. [in Ukr.]
10. Orhanizatsiya sudovykh ta pravookhoronnykh orhaniv [Organization of judiciary and law enforcement agencies] : pidruch. dlya stud. yuryd. spets. vyshch. navch. zakl. / za red. I. YE. Marochkina, N. V. Sibil'ovoyi. Kharkiv : TOV «Odyssey», 2007. 528 s. [in Ukr.]
11. Melanchuk, A. V. (2013) Printsypy organizatsiyi i deyatelnosti advokatury Ukrainy na sroemennom

- eape [Principles of organization and activity of the bar of Ukraine at the present stage]. *Zakon y zhyzn'*. № 11. S. 171-175. [in Russ.]
12. Smolenskiy, M. B. (2011) Advokatura v Rossii [Advocacy in Russia] : ucheb. M. : KNORUS, 312 s. [in Russ.]
13. Pravyla advokats'koyi etyky [Rules of lawyer ethics], zatverdzeni Zvitno-vybornym z"yizdom advokativ Ukrayiny vid 09.06.2017, zi zminamy, zatverdzenymy Z"yizdom advokativ Ukrayiny vid 15.02.2019. URL : http://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pravila/2017-06-09-pravila-2017_596f00dda53cd.pdf. [in Ukr.]
14. Baynder, D., Berhman, P., Prays, S. Konsul'tirovaniye. Kontseptsyya opory na kliyenta (fragmenty) [Counseling. Customer reliance concept (fragments)]. *Materialy metodicheskogo seminaru dlya prepodavateley «Klinicheskoye yuridicheskoye obrazovaniye» (Sankt-Peterburg (Ol'gino), 14-18 dek. 2010 h.)*. URL : <http://www.lawclinic.ru/libraryec38.html?m=1&p=17>. [in Russ.]
15. Zahal'nyy kodeks pravyl dlya advokativ krayin Yevropeys'koho Spivtovarystva (Strasburh, zhovten' 1988 r.) [General Code of Rules for Advocates of the European Community (Strasbourg, October 1988)]. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_343. [in Ukr.]
16. Khartiya osnovopolozhnykh pryntsyviv diyal'nosti yevropeys'kykh advokativ [Charter of Fundamental Principles of European Advocates], pryynyata na plenarniy sesiyi SSVE 24.11.2006. URL : <http://www.cay.org.ua/ua/104/index.html>. [in Ukr.]
17. Myullerat R. Advokaty v myre [Lawyers in the world]. *Advokat*. 1998. № 12. S. 17-21. [in Russ.]
18. Melanchuk A. V. Printsypy organizatsii i deyatel'nosti advokatury Ukrainy na sovremennom etape [Principles of organization and activity of the Bar of Ukraine at the present stage]. *Zakon y zhyzn'*. 2013. № 11. S. 171-175. [in Russ.]
19. Severyn, K. M. (2014) Problemy normatyvnoho rehulyuvannya ta realizatsiyi pryntsyvu konfidentsynosti advokat-s'koyi diyal'nosti [roblems of regulation and implementation of the principle of confidentiality of advocacy]. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. № 9-2, t. 2. S. 120-122. [in Ukr.]
20. Dedov, D. I. (2004) Konflikt interesov [Conflict of interest]. M. : Volters Kluver. 288 s.
21. Severyn, K. M. (2014) Printsyp unyknennya konfliktu interesiv v advokat-s'kiy diyal'nosti [The principle of avoiding conflicts of interest in advocacy]. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. № 10-1, t. 1. S. 151-153. [in Ukr.]
22. Lyukhterhandt, O. (2002) Proekt Administratyvnoho protsedurnoho kodeksu Ukrayiny ta suchasne administratyvne protsedurne parvo [Draft Administrative Procedure Code of Ukraine and modern administrative procedural law]. *Yurydychnyy zhurnal*. № 5. S. 24-28. [in Ukr.]

SUMMARY

Guseinli Alaskar Magbet oglu. Principles of a lawyer's activity as a participant in administrative proceedings. The principles of the lawyer's activity as a subject of administrative proceedings have been considered, their content has been determined, and their classification has been carried out with such criteria as: according to the source of the legislative definition; on the subject of regulation; in the field of their distribution. The study was conducted using such methods as analysis, synthesis, comparison.

It has been concluded that the principles of advocacy should be understood as the basic principles, ideas, provisions, are the basis (basis) for the formation, organization and functioning of the institute of advocacy and the lawyer as a separate participant in administrative proceedings. The author has discussed problems of legal definition and consolidation of the list of principles of activity of the lawyer in administrative proceedings.

Under the concept of "principles of advocacy" the author has proposed to understand the basic principles, ideas, provisions that are the basis (basis) for the formation, organization and functioning of the institute of advocacy and the lawyer as a separate participant in administrative proceedings. Based on the analyzed legal framework of Ukraine on advocacy in administrative proceedings, he has found that the list of principles that should guide a lawyer is quite wide. However, he believes that, in addition to the statutory and defined prynces of advocacy, there are other principles that are legally necessary for the implementation of f lawyer's activities in administrative proceedings. These include: the principle of equality of all participants in administrative proceedings, the principle of honesty and reasonableness, the principle of inviolability of legal ethics, the principle of fairness.

Keywords: lawyer, activity, principles, administrative proceedings.